

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

VYHODNOCENÍ

Státního programu na podporu úspor energie EFEKT III neinvestiční

1. ÚVOD, ZÁKLADNÍ DATA

Státní program na podporu úspor energie EFEKT III, vyhlášený na období 2022-2027 (dále jen Program EFEKT III nebo Program), vychází ze Státního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných a druhotných zdrojů energie EFEKT II a je zaměřen pouze na neinvestiční aktivity.

Česká republika (dále jen „ČR“) má v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2002 ze dne 11. prosince 2018 kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti (dále jen „směrnice 2012/27/EU“) plnit cíl spotřeby energie (čl. 3) a závazek úspory energie (čl. 7).

Pro článek 3 směrnice 2012/27/EU byl stanoven cíl ve výši 990 PJ konečné spotřeby energie a 1 735 PJ spotřeby primární energie v rámci vnitrostátního orientačního cíle energetické účinnosti do roku 2030. Při stanovení výše orientačního cíle Česká republika respektovala cíl EU energetické účinnosti do roku 2030, který je stanoven ve výši 32,5 % ve vazbě na reálný potenciál ČR snížení konečné a primární spotřeby energie.

Dále z článku 7 směrnice 2012/27/EU vyplývá členským státům povinnost dosahovat každoročně snížení konečné spotřeby energie ve výši 0,8 % roční konečné spotřeby energie, která se vypočte na základě průměru za poslední tři roky před 1. lednem 2019. Závazek ČR dle čl. 7 směrnice je stanoven ve výši 462 PJ kumulovaných úspor energie do roku 2030. Výše závazku byla stanovena z předpokladu každoročního dosahování úspor energie ve výši 8,4 PJ nových úspor energie (s životností odpovídající době realizace do konce závazkového období).

Program EFEKT je jedním z důležitých nástrojů pro dosažení cíle a závazku ČR v oblasti úspor energie. Příspěvek Programu předpokládá pro období let 2021–2030 dosáhnout kumulovaných úspor energie na úrovni 16, 5 PJ, resp. 0,3 PJ ročních úspor energie. Dosažení těchto parametrů se následně promítá do aktualizací hlavních strategií, a to jak Vnitrostátního plánu pro energetiku a klima, tak Státní energetické koncepce. Program svou činností také přispívá k navýšení energetické bezpečnosti ČR a zvyšuje povědomí o energetické účinnosti v ČR. Propagace energetických úspor u široké veřejnosti je významným a dlouhodobým cílem Programu EFEKT. Důležitou úlohu má v rozšiřování informací o efektivních opatřeních v oblasti energetických úspor a o možnostech jejich realizace. Zároveň se zaměřuje na šíření osvěty ve snižování energetické náročnosti fondu budov ČR a zvyšování kvality renovací svou poradenskou činností a technickou podporou.

Pro účely tohoto programu jsou stanoveny následující osy neinvestičních podpor:

1. Předprojektová příprava
2. Poradenská činnost
3. Vzdělávání
4. Energetický management a koncepce
5. Pilotní projekty

Podrobné informace o jednotlivých osách jsou uvedeny ve znění programu.

Plánovaný rozpočet pro neinvestiční podporu je stanoven na 160 mil. Kč ročně na období 2022–2027.

2. Vyhodnocení roku 2022

V roce 2022 byly ze státního rozpočtu na Program EFEKT III uvolněny finanční prostředky ve výši 77 574 202 Kč. Podpořeny byly tyto aktivity:

	<i>Osa</i>	<i>Výzva</i>
I	OSA 1 Předprojektová příprava	Zpracování analýzy vhodnosti EPC projektu
II	OSA 2 Poradenská činnost	Energetická konzultační a informační střediska – EKIS
III	OSA 3 Vzdělávání	-
IV	OSA 4 Energetický management a koncepce	Zpracování místní energetické koncepce – MEK
V	OSA 5 Pilotní projekty	-

Podpořeno bylo 124 projektů v oblasti úspor energie s celkovými náklady přes 41,348 mil. Kč, podpora činila 35,678 mil. Kč. Níže uvedené údaje odpovídají skutečnosti čerpání dotačních prostředků k 31. 12. 2022.

Tabulka 1 - Přehled podpořených projektů podle realizovaných aktivit včetně celkových nákladů

Osa	Aktivita	Podané žádosti	Podpořené žádosti	Celkové náklady podpořených projektů v Kč	Celkově přiznaná dotace v Kč	Skutečně čerpaná dotace v Kč
OSA IV	MEK	70	62	27 142 208,00	22 844 715,00	22 844 715,00
OSA I	EPC	11	9	4 335 518,00	2 980 910,00	2 980 910,00
OSA II	EKIS	60	53	9 852 132,00	9 852 132,00	9 852 132,00
CELKEM PROGRAM EFEKT 2022		141	124	41 348 008,00	35 677 757,00	35 677 757,00

Tabulka 2 - Skutečnost čerpání podpory podle příjemců

Subjekty	Dotace v Kč
5212, 6312 – fyzické osoby	1 685 665,00
5213, 6313 – právnické osoby	7 417 100,00
5221, 6321 – o.p.s.	364 936,00
5222, 6322 – občanská sdružení	1 826 945,00
5223 církevní společnosti	0,00
5225 – SVJ	0,00
5229, 6329 – ostatní neziskové organizace	0,00
5321, 5329, 6341 - obce	23 275 553,00
5323, 6342 - kraje	687 280,00
5332, 6352 - VŠ	420 278,00
5339, 6359 – ostatní příspěvkové organizace	0,00
5493 – fyzické osoby nepodnikající	0,00
CELKEM	35 677 757,00

Nevyčerpání 41,896 mil. Kč mělo dvě zásadní příčiny. Prvním důvodem bylo rozpočtové provizorium v prvním čtvrtletí roku, kdy nebyly přiděleny finanční prostředky do Programu, druhým důvodem byla náhlá změna administračního dotačního systému, která nebyla připravena. Nový systém nebyl navržen pro potřeby Programu, konfigurace změn v systému byla pomalá ze strany dodavatele a kontinuální úpravy, které jsou časově i finančně náročné, stále probíhají. Toto neúměrně prodloužilo celý proces od otevření výzev až po schvalování žádostí a všechny plánované činnosti nebylo možné v roce 2022 uskutečnit.

Nevyčerpaná částka byla převedena jako nároky z nespotřebovaných výdajů do rozpočtu programu na rok 2023.

Za rok 2022 bylo do neinvestičních aktivit investováno přes 41,348 mil Kč, na které Program EFEKT III přispěl částkou 35,678 mil Kč, což je přibližně 86 % celkových vložených nákladů nutných pro realizaci. Tato vysoká míra podpory motivuje žadatele ke zvýšení aktivity a provádění opatření vedoucích ke snížení spotřeby energií.

V ose 1 byla vyhlášena výzva Zpracování analýzy vhodnosti EPC projektu. Metoda EPC (z anglického Energy Performance Contracting) představuje jiný přístup k energetickému hospodářství, který umožňuje dosáhnout úspory energie a tím také snížit provozní náklady. V roce 2022 bylo podpořeno celkem 9 žádostí s výší dotace celkem 2 980 910 Kč.

V ose 2 byla vyhlášena výzva na podporu Energetických konzultačních a informačních středisek (EKIS). V podpořených EKIS energetičtí specialisté a další autorizovaní odborníci nabízejí široké veřejnosti bezplatné odborné poradenství v oblasti úspor energií, dotační asistenci, zpracování návrhů energetických opatření a zvyšování povědomí o energeticky úsporných aktivitách. V roce 2022 bylo podpořeno celkem 53 žádostí v celkové výši 9 852 132 Kč.

V ose 4 byla vyhlášena výzva Zpracování místní energetické koncepce. Bylo podpořeno 62 projektů v celkové výši 22 844 715 Kč. Dotace je určena na zpracování místní energetické koncepce, která by měla být nástrojem a návodem, jak optimalizovat dodávku energie vůči energii spotřebovávané v lokalitě konkrétní obce nebo dobrovolného svazku obcí. Místní energetická koncepce je dokumentem, podle něhož místní samospráva postupuje při komplexním řešení zajištění dodávky a spotřeby energie v příslušné lokalitě jako celku, tak specificky v rámci obecního majetku, s ohledem na nákladovou výhodnost a environmentální udržitelnost. Výzva na zavedení energetického managementu nebyla vyhlášena, protože byla realizována z Programu EFEKT II.

Výzvy v ose 3 nebyly vyhlášeny z výše uvedených provozních důvodů.

V dalších letech Program EFEKT plánuje i nadále podporovat činnost Energetických konzultačních a informačních středisek EKIS, které poskytují široké veřejnosti bezplatné poradenství v oblasti energetických úspor a možností získání dotací na realizaci energeticky úsporných projektů. Vzhledem ke zvýšenému zájmu o nástroje vedoucí k trvalému snížení spotřeby energie bude hlavní důraz kladen na aktivity osy 4 – Energetický management a koncepce. Projekty vzdělávání budou až do roku 2025 realizovány z Národního plánu obnovy.

Díky přechodu do administrativního systému AIS MPO a jeho postupnému nastavování je plánováno plně digitalizované prostředí pro zajištění zefektivnění zpracování, hodnocení a posuzování žádostí o poskytnutí dotací. To se v rámci Programu EFEKT III pozitivně projeví ve snížení času od podání žádosti po její vyřízení, včetně zvýšení komfortu a srozumitelnosti dotačního titulu ze strany žadatelů. Digitalizace umožnila od roku 2022 vytvoření komplementárních dotačních příležitostí propojených na komponenty Národního plánu obnovy nebo na tituly realizované Státním fondem životního prostředí a Ministerstvem životního prostředí, a to ať už příležitosti neinvestičního nebo investičního charakteru spadajících především do oblasti dosahování energetických úspor a vzdělávání. V neposlední řadě má program EFEKT III ambici poskytovat podporu přípravné fáze investičních projektů, čímž významně pomůže zvýšit absorpční kapacitu současných i chystaných dotačních titulů.

